

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Кафедра економіки підприємства і міжнародного бізнесу

07/01-26М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
та завдання до виконання контрольних робіт
з навчальної дисципліни
«МІКРОЕКОНОМІКА»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського)
рівня заочної форми навчання

спеціальність	C1 Економіка та міжнародні економічні відносини D1 Облік і оподаткування D2 Фінанси, банківська справа страхування та фондовий ринок D3 Менеджмент D4 Публічне управління та адміністрування D5 Маркетинг D7 Торгівля
---------------	---

(шифр і назва спеціальності)

Рекомендовано науково-методичною радою з якості ННІЕМ
Протокол № 2
від «08» жовтня 2025 р.

Методичні вказівки та завдання до виконання контрольної роботи з навчальної дисципліни «Мікроекономіка» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійними програмами «Економіка і аналітика даних», «Економіка і технологія зайнятості» та «Міжнародна економіка» спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини, «Облік і оподаткування» спеціальності D1 Облік і оподаткування, «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності D2 Фінанси, банківська справа та страхування та фондовий ринок, «Бізнес» та «Менеджмент» спеціальності D3 Менеджмент, «Публічне управління та адміністрування» спеціальності D4 Публічне управління та адміністрування, «Маркетинг» спеціальності D5 Маркетинг, «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» спеціальності D7 Торгівля заочної форми навчання. [Електронне видання] / Ніkitенко Д. В., Венцурик А. М. – Рівне: НУВГП, 2025. – 31 с.

Укладачі: Дмитро Валерійович Ніkitенко, д.е.н., професор,
Аліса Миколаївна Венцурик, к.е.н., доцент.

Відповідальний за випуск: Кушнір Н. Б., к.е.н., професор, завідувач кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу.

Керівники освітніх програм:

Економіка і аналітика даних - Рощик І. А., к.е.н., доцент.

Економіка і технологія зайнятості – Юрчик Г. М., к.е.н., доцент.

Міжнародна економіка – Красовська Ю. В., к.е.н., доцент.

Облік і оподаткування – Позняковська Н. М., к.е.н., доцент.

Фінанси, банківська справа та страхування - Мельник Л. М., к.е.н., доцент.

Бізнес – Кушнір Н. Б., к.е.н., професор.

Менеджмент – Щербакова А. С., к.е.н., доцент.

Публічне управління та адміністрування – Антонова С. Є., к.е.н., доцент.

Маркетинг – Толчанова З. О., к.е.н., доцент.

Підприємництво, торгівля та біржова діяльність – Стахів О. А., к.е.н., доцент.

Попередній версія МВ: 07/01-03М

© Д. В. Ніkitенко,
А. М. Венцурик, 2025
© НУВГП, 2025

Зміст

Вступ.....	4
1. Опис навчальної дисципліни.....	5
2. Структура навчальної дисципліни.....	5
3. Теми практичних занять.....	7
4. Методи контролю.....	7
5. Завдання до виконання контрольної роботи	9
6. Рекомендована література.....	30

Вступ

Шановні студенти!

Навчальна дисципліна «**Мікроекономіка**», до вивчення якої Ви приступаєте, вводить вас у світ раціональних рішень «економічної людини», світ ринкової взаємодії продавців і покупців, споживачів і фірм, в результаті якої встановлюються ціни, розподіляються ресурси, формуються доходи.

Метою навчальної дисципліни є формування ринково-орієнтованого економічного світогляду фахівця з економіки і знань щодо методів прийняття оптимальних господарських рішень за наявних обмежених ресурсів та альтернативних можливостей їх використання.

Предметом навчальної дисципліни є поведінка індивідуальних господарських суб'єктів у різних ринкових структурах

Основними завданнями навчальної дисципліни є:

- вивчення основних категорій, понять та методів мікроекономічного аналізу;
- набуття практичних навичок застосування базових принципів та інструментів мікроекономічного аналізу до моделювання поведінки основних мікроекономічних суб'єктів;
- підготовка до вивчення прикладних дисциплін, що базуються на мікроекономічній теорії.

В умовах переходу до компетентнісно-орієнтованого підходу в освіті основне завдання навчального процесу – навчити студента вчитися, самостійно здобувати знання. Відтак опанування матеріалу навчальної дисципліни передусім передбачає самостійну роботу студента, яка поєднується з лекційними та практичними заняттями.

Лекційний курс спирається на навчальний посібник [1], **практичні заняття** – на практикум [2]. **Самостійна робота** студентів передбачає підготовку до практичних занять та виконання контрольної роботи.

Методичні вказівки розроблено для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання та мають на меті надати допомогу здобувачам у виконанні контрольної роботи з дисципліни «Мікроекономіка». Оцінювання знань з дисципліни здійснюється за 100-бальною шкалою, з яких від 0 до 60 балів – поточний контроль (тестування, робота на практичних заняттях, виконання та захист контрольної роботи) та від 0 до 40 балів – підсумковий контроль у формі заліку.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузі знань С Соціальні науки, журналістика та інформація D Бізнес, адміністрування та право	обов'язкова
Модулів – 1	Спеціальності C1 Економіка та міжнародні економічні відносини D1 Облік і оподаткування D2 Фінанси, банківська справа страхування та фондовий ринок D3 Менеджмент D4 Публічне управління та адміністрування D5 Маркетинг D7 Торівля	Рік підготовки:
Змістових модулів – 3		1-й
Індивідуальне навчально-дослідне завдання: контрольна робота		Семестр
		1, 2-й
Загальна кількість годин – 120		Лекції
		8 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента –	Рівень вищої освіти: Перший рівень вищої освіти (бакалаврський)	Практичні, семінарські
		6 год.
		Самостійна робота
		106 год.
		Вид контролю: залік

Примітка

Співвідношення кількості аудиторних годин до самостійної та індивідуальної роботи для заочної форми навчання становить 12% і 88%.

2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	заочна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Теорія ринку досконалої конкуренції. Формування ринкового попиту						
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки	6	-	-	-	-	6

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	заочна форма					
	усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.
Тема 2. Попит, пропонування, ціна та ринкова рівновага	6	2	-	-	-	4
Тема 3. Еластичність і пристосування ринку	8	-	1	-	-	7
Тема 4. Теорія поведінки споживача: мета, обмеження, оптимізація вибору	8	2	-	-	-	6
Тема 5. Зміна рівноваги споживача. Індивідуальний та ринковий попит	14	-	1	-	-	13
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	42	4	2	-	-	36
Змістовий модуль 2. Теорія ринку досконалої конкуренції. Формування ринкового пропонування						
Тема 6. Фірма як мікроекономічний суб'єкт. Мета виробництва. Обмеження виробника у короткостроковому періоді	8	-	-	-	-	8
Тема 7. Вибір фірмою оптимального обсягу випуску та конкурентне пропонування у короткостроковому періоді	16	2	1	-	-	13
Тема 8. Обмеження виробника та рівновага фірми і галузі у довгостроковому періоді	8	-	1	-	-	7
Тема 9. Ефективність конкурентної ринкової системи	8	-	-	-	-	8
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	40	2	2	-	-	36
Змістовий модуль 3. Теорія ринків недосконалої конкуренції. Державне регулювання дефектів ринку						
Тема 10. Максимізація прибутку і цінова стратегія монополії	14	2	1	-	-	11
Тема 11. Моделі олігополії та монополістичної конкуренції	8	-	1	-	-	7
Тема 12. Моделювання оптимізації вибору на ринках праці, капіталу та землі	8	-	-	-	-	8
Тема 13. Неспроможності ринку і необхідність державного втручання в економіку	8	-	-	-	-	8
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	38	2	2	-	-	34
<i>Разом за модулем 1</i>	120	8	6	-	-	106

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Предмет і метод мікроекономіки. Принципи побудови графічних моделей мікроекономічних процесів	-
2.	Аналіз основних ринкових змінних	-
3.	Аналіз еластичності попиту, пропонування та механізму пристосування ринку	1
4.	Моделювання поведінки споживача: мети, обмежень та оптимізації споживчого вибору	-
5.	Моделювання змін у стані рівноваги споживача за зміни ціни та доходу	1
6.	Моделювання поведінки фірми: мета та обмеження виробника у короткостроковому періоді	-
7.	Моделювання вибору рішення щодо обсягу виробництва конкурентної фірми у короткостроковому періоді	1
8.	Моделювання рівноваги конкурентної фірми і галузі у довгостроковому періоді	1
9.	Ефективність конкурентної ринкової системи	-
10.	Моделювання поведінки фірми-монополіста	1
11.	Моделювання поведінки олігополіста та монополістичного конкурента	1
12.	Моделювання оптимізації вибору на ринках праці, капіталу та землі	-
Разом		6

4. Методи контролю

На практичних заняттях оцінюється участь в обговоренні ситуацій та виконанні графоаналітичних вправ і задач. Контрольна робота здається викладачу, в т.ч. з використанням платформи Moodle.

Підсумкову залікову оцінку студенти отримують за результатами всіх видів поточного контролю передбачених робочою програмою або силабусом видів навчальної діяльності з дисципліни.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни «Мікроекономіка», є:

- повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань.

За вчасне та якісне виконання завдань здобувач отримує такі обов'язкові бали:

Вид заняття	Бали	Форма контролю
1. Поточна складова оцінювання		
Змістовий модуль 1.		
Предмет і метод мікроекономіки	3.5	Тестування
Попит, пропонування, ціна, ринкова рівновага	3.5	Тестування
Еластичність і пристосування ринку	3.5	Тестування
Теорія поведінки споживача: мета, обмеження, оптимізація вибору	3.5	Тестування
Зміни рівноваги споживача. Індивідуальний та ринковий попит	3.5	Тестування
Фірма як мікроекономічний суб'єкт. Мета виробництва. Обмеження виробника у короткостроковому періоді	3.5	Тестування
Вибір фірмою оптимального обсягу випуску та конкурентне пропонування у короткостроковому періоді	3.5	Тестування
Обмеження виробника та рівновага фірми і галузі у довгостроковому періоді	3.5	Тестування
Ефективність конкурентної ринкової системи	3.5	Тестування
Максимізація прибутку і цінова стратегія монополії	3.5	Тестування
Моделі олігополії та монополістичної конкуренції	3.5	Тестування
Моделювання оптимізації вибору на ринках праці, капіталу та землі	3.5	Тестування
<i>Контрольна робота:</i> Теоретичне питання 1 (4 бали) Теоретичне питання 2 (4 бали) Теоретичне питання 3 (2 бал) Графоаналітична вправа (3 бали) Задача (2 бали)	15 3	<i>Виконання контрольної роботи</i> Захист роботи
Усього поточна складова оцінювання:	60	
2. Підсумкова складова оцінювання		
Залік	40	Тестування
Разом:	100	

Здобувачі можуть отримати додаткові бали за:

- виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (0-15 балів);
- участь в олімпіадах, конференціях та інших освітньо-наукових заходах за темами курсу. Тему дослідницької роботи можуть вибрати самостійно за погодженням із викладачем;
- конкретні пропозиції по удосконаленню змісту навчальної дисципліни.

5. Завдання до виконання контрольної роботи

Студент виконує контрольну роботу українською мовою згідно виданого йому викладачем варіанту завдання. Обсяг контрольної роботи – до 12 сторінок формату А-4. Зразок оформлення титульної сторінки поданий у додатку 1.

При оформленні роботи за допомогою комп'ютерного набору текст ІНДЗ необхідно розташовувати, залишаючи поля таких розмірів: зверху, знизу та зліва – 2 см: справа – 1 см.

Шрифт – Times New Roman. Розмір шрифту – кегль 14. Міжрядковий інтервал – 1; вирівнювання в тексті – по ширині. Розмір абзацного інтервалу 10 мм.

Контрольна робота повинна продемонструвати ступінь опанування студентом матеріалу певних розділів курсу, вміння самостійно осмислити і систематизувати навчальну інформацію; чітко, стисло і логічно викласти матеріал, на основі вивчення теоретичного матеріалу виконати практичні завдання.

Висвітлення теоретичних питань не потребує плану, вступу, але обов'язково повинен використовуватись графічний метод і завершуватись висновками і списком використаної літератури. Розв'язання задач повинно супроводжуватись поясненнями, формулами, графіками і висновками.

Нумерація сторінок має бути наскрізною: номер сторінки проставляють арабськими цифрами у правому нижньому кутку, але на титульній сторінці номер сторінки не проставляють. Після цифри крапку не ставлять.

ВАРІАНТ 1

I. Теоретична частина:

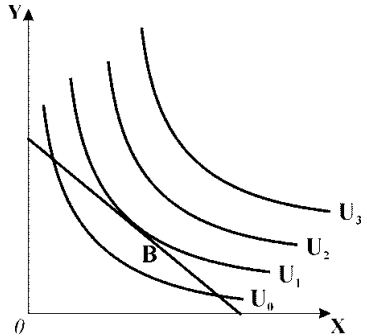
1. Предмет, суб'єкти та об'єкт мікроекономіки. Фундаментальні припущення мікроекономічного аналізу.
2. Довгострокова виробнича функція. Ізокванта. Гранична норма технологічної заміни. Ефект масштабу.
3. Як зміна ціни на основний товар вплине на попит на його заміники та комплементи?

II. Практична частина:

Графоаналітична вправа

На графіку зображена модель вибору споживачем оптимального кошика з двома товарами X та Y. Позначте на графіку точки, які відповідали б наступним ситуаціям:

1. споживач максимізує корисність від споживання товарів X і Y;
2. споживач купує тільки товар X;
3. споживач купує тільки товар Y;
4. споживач купує набір, на який не витрачає всього доходу;
5. споживач обирає набір, що має корисність U_1 , але виходить за межі його бюджету;
6. споживач обирає набір, що має корисність U_0 , його бюджет цілком витрачений, але вибір не є оптимальним;
7. споживач обирає набір вищого рівня корисності, що виходить за межі його бюджету.

Задача

Конкурентна фірма функціонує у короткостроковому періоді. В таблиці наведено динаміку сукупних витрат в залежності від зміни обсягу виробництва:

Обсяг випуску продукції (Q), од.	0	1	2	3	4	5
Сукупні витрати (ТС), грн.	10	12	16	22	30	40

На основі даних таблиці визначте:

1. Ціну беззбитковості фірми.
2. Обсяг продукції, який фірма буде виробляти за ціною беззбитковості.
3. Побудуйте графічну модель рівноваги фірми в ситуації беззбитковості.
4. Обчисліть, який обсяг випуску вибере фірма, якщо ринкова ціна буде становити 9 грн. Яким буде результат діяльності фірми?

ВАРІАНТ 2

I. Теоретична частина:

1. **Методи мікроекономічних досліджень. Економічне моделювання та граничний аналіз у моделі трансформації виробничих можливостей.**

2. **Мінімізація довгострокових сукупних витрат. Траєкторія розвитку фірми.**

3. **Як визначити рівноважну ціну та кількість товару на конкурентному ринку, якщо відомі функції попиту та пропонування?**

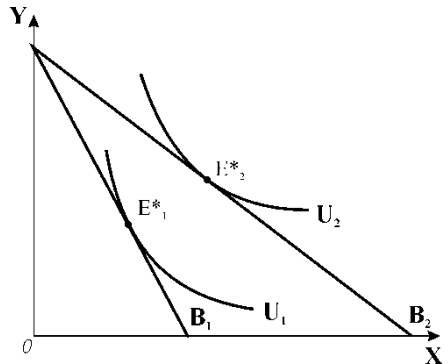
II. Практична частина:

Графоаналітична вправа

Споживач вибирає оптимальний кошик з двома товарами – X та Y.

Початкова рівновага встановлюється у точці E^*_1 .

1. Поясніть, внаслідок якої зміни і для якого товару точка рівноваги переміщується до E^*_2 .
2. Побудуйте криву “ціна – споживання”.
3. Побудуйте нижче сполучений з зображеним графік кривої індивідуального попиту на товар X.

Задача

Припустимо, що середні сукупні і граничні витрати монополії сталі і дорівнюють 4 грн. за будь-якого обсягу. Попит на продукцію монополії представлений даними таблиці:

Ціна, грн./од.	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1
Обсяг попиту, од./тижд.	10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

На основі даних таблиці:

1. Обчисліть величини граничного виторгу, середніх і граничних витрат монополії.
2. Побудуйте графіки ринкового попиту, граничного виторгу, середніх і граничних витрат монополії.
3. Визначте:
 - a) оптимальний обсяг випуску;
 - b) ціну продукції;
 - c) величину економічного прибутку монополії.

ВАРІАНТ 3

I. Теоретична частина:

1. **Аналіз попиту:** попит, обсяг попиту, закон попиту, функція попиту, детермінанти попиту.

2. **Мінімізація довгострокових середніх витрат.** Мінімальний ефективний розмір підприємства.

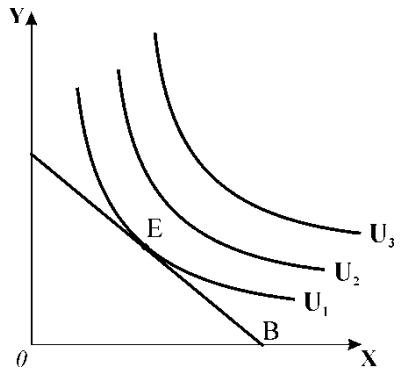
3. **Як використати еластичність попиту для прогнозування змін у доходах підприємства при зміні ціни?**

II. Практична частина:

Графоаналітична вправа

Початкова рівновага споживача відповідає точці E. Нехай за інших рівних умов доход споживача зростає, а ціни товарів залишаються на рівні початкових.

- Зробіть необхідні побудови до графіка і побудуйте криву "доход–споживання";
- На основі кривої "доход–споживання" побудуйте криву Енгеля для товару X і визначте, яким є цей товар – нормальним чи нижчим благом.

Задача

Досконало конкурентна фірма нарощує обсяги виробництва у короткостроковому періоді від 0 до 10 одиниць продукції.

Постійні витрати фірми дорівнюють 60 грн.

Динаміка змінних витрат задається даними таблиці:

Обсяг випуску, од.	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змінні витрати, грн.	0	45	85	120	150	185	225	270	325	390	465

На основі даних таблиці:

- розрахуйте сукупні витрати фірми;
- побудуйте криві сукупних, постійних та змінних витрат,
- побудуйте криві сукупного виторгу за ринкових цін: $P_1 = 50$, $P_2 = 30$;
- за методом TRTC визначте графічно оптимальні обсяги виробництва фірми за даних ринкових цін;
- визначте графічно величини економічних прибутків (збитків).

ВАРІАНТ 4

I. Теоретична частина:

1. **Аналіз пропонування:** пропонування, обсяг пропонування, закон пропонування, детермінанти пропонування.

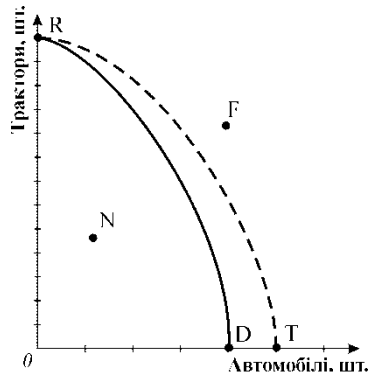
2. **Вибір оптимального обсягу випуску конкурентною фірмою у короткостроковому періоді. Модель TRTC.**

3. **Як можна застосувати еластичність пропозиції для визначення впливу зростання попиту на ціну та обсяги продажів?**

II. Практична частина:

Графоаналітична вправа

1. Поясніть, яка модель представлена на графіку.
2. Нанесіть декілька точок ефективного розподілу ресурсів між виробництвом двох видів продукції у галузі.
3. Проілюструйте графічно вплив закону спадної віддачі факторів виробництва.
4. Поясніть ситуації, які складаються у точках N і F.
5. Який процес відображає зміна положення кривої від RD до RT?

Задача

Дані таблиці характеризують залежність між ціною і обсягом попиту на товар :

Ціна, грн.	5	4	3	2	1
Обсяг попиту, од.	1	2	3	4	5

На основі даних таблиці:

1. Обчисліть коефіцієнти лінійної еластичності за кожної зміни ціни.
2. Визначте сукупні видатки споживачів за кожної ціни.
3. Побудуйте криву попиту і визначте на ній зони еластичного і нееластичного попиту, точку одиничної еластичності.
4. Поясніть, як впливає еластичність попиту на динаміку видатків споживачів (виторгу продавців)?
5. За яких значень ціни попит буде еластичним, за яких – нееластичним?

ВАРІАНТ 5

I. Теоретична частина:

1. Ринкова рівновага. Моделі ринкової рівноваги.
2. Вибір оптимального обсягу випуску конкурентною фірмою у короткостроковому періоді. Модель MRMC.
3. Що відбудеться з рівноважною ціною та кількістю товару, якщо уряд введе податок на продаж?

II. Практична частина:

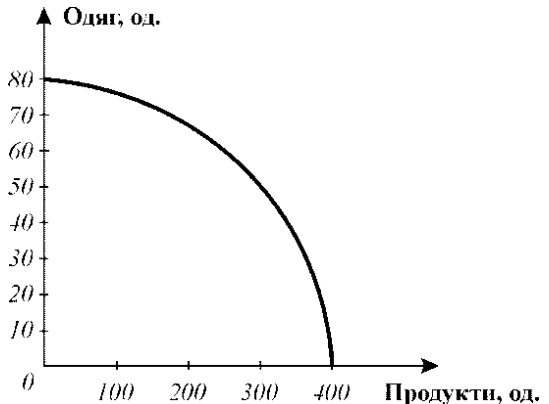
Графоаналітична вправа

Комбінації товарів	A	B	C	D
Одяг, од.	60	60	50	40
Продукти, од.	250	100	300	400

1. Позначте на графіку точки, що відповідають пропорціям виробництва, заданим даними таблиці, та визначте ефективний, неефективний і неможливий варіанти виробництва.

2. Нехай спочатку вироблялось 300 од. продуктів і 50 од. одягу. Згодом попит на одяг зріс на 20 одиниць. Які зміни в структурі виробництва дозволять задовольнити цей додатковий попит?

3. Які зміни повинні відбутись, щоб стало можливим виробництво 40 од. одягу і 400 од. продуктів?

Задача

Квиток до кінотеатру коштує 100 грн., при цьому кінотеатр відвідують 200 чол. на день. Кінотеатр розрахований на 300 глядачів. Директор кінотеатру вважає, що попит на квитки високо еластичний ($E_d = -4$) і вирішує знизити ціну квитка до 80 грн. Визначте:

1. чи є правильним його рішення.
2. Чи дозволить зниження ціни квитків заповнити 100 глядацьких місць?
3. Як внаслідок зниження ціни квитків зміниться виторг кінотеатру?
4. Поясніть, як пов'язані цінова еластичність попиту і сукупний виторг продавців (видатки покупців).
5. Як повинна змінитись ціна, щоб кінотеатр був заповнений повністю?

ВАРІАНТ 6

I. Теоретична частина:

1. **Поняття еластичності. Види еластичності попиту та пропонування. Показники еластичності: лінійна та дугова еластичність.**

2. **Короткострокова крива пропонування конкурентної фірми та галузі. Надлишок виробника.**

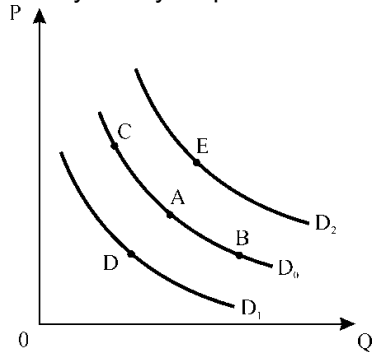
3. **Як підприємство повинно змінити використання ресурсів при збільшенні їх вартості для збереження прибутковості?**

II. Практична частина:

Графоаналітична вправа

На графіку зображені криві попиту. Припустимо, що початковий вибір покупця відповідає точці А. Поясніть, в яку точку переміститься покупець з точки А:

1. якщо ціна на даний товар зросте? Як називається цей рух?
2. якщо зросте ціна на товар – заміник;
3. якщо зросте ціна на товар – взаємодоповнювач? Як називається цей рух?
4. чим викликаний рух покупця з точки А в точку В? Якими є його наслідки?
- 5) чим викликаний рух з точки В у точку С? Якими є його наслідки?

Задача

Припустимо, що Ви маєте намір відкрити мале підприємство з виробництва столярних виробів.

Придбання устаткування обійдеться у 500 тис. грн., які за альтернативного використання могли б щорічно давати 50 тис. грн. доходу. Устаткування розраховане на 10 років роботи.

Наймані робітники обійдуться у 60 тис. грн. щомісяця, річна орендна плата становитиме 400 тис. грн., а на закупівлю сировини, матеріалів, електроенергії потрібно 1500 тис. грн. на рік.

За Вашими підрахунками, сукупний річний виторг становитиме 4300 тис. грн. На аналогічному підприємстві Вам пропонували зайняти вакантну посаду менеджера з річною платнею 200 тис. грн.

Обчисліть величини річних бухгалтерського і економічного прибутків підприємства.

ВАРІАНТ 7

I. Теоретична частина:

1. *Випадки та чинники цінової еластичності попиту. Перехресна еластичність попиту. Еластичність попиту за доходом.*

2. *Вибір обсягу виробництва конкурентною фірмою у довгостроковому періоді. Довгострокова рівновага конкурентної фірми і галузі. Парадокс прибутку.*

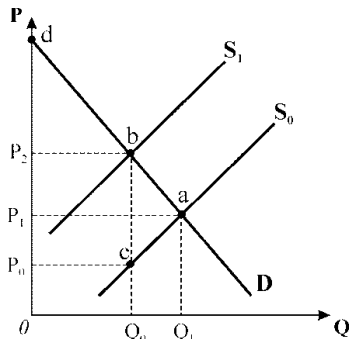
3. *Як зміна технологій вплине на граничну продуктивність та середні витрати підприємства?*

II. Практична частина:

Графоаналітична вправа

На графіку зображені криві попиту і пропонування для ринку окремого товару. Початкова рівновага встановилась в точці а, після чого був введений податок на продаж як певна сума з одиниці товару. Визначте графічно:

- якою є ставка податку на одиницю товару?
- площу, яка відповідає загальній сумі податку;
- величини податкового тягаря, що припадають на покупців та продавців;
- що змінилося б на графіку, якби був запроваджений відсотковий податок?
- що змінилося б на графіку, якби платниками податку були визначені покупці товару? Яка точка стала б точкою нової рівноваги у цьому випадку?

Задача

У галузі виробляються комп'ютери та принтери. У таблиці наведено ефективні варіанти зміни структури виробництва:

Варіанти	A	B	C	D	E	F	G
<i>Комп'ютери, шт.</i>	6	5	4	3	2	1	0
<i>Принтери, шт.</i>	0	8	15	21	26	30	33

- Зобразить графічно криву трансформації виробничих можливостей галузі.
- Обчисліть альтернативні витрати виробництва одного додаткового комп'ютера в різних варіантах зміни структури виробництва.
- Поясніть, як змінюються альтернативні витрати в міру розширення виробництва принтерів.

ВАРІАНТ 8

I. Теоретична частина:

1. *Еластичність пропонування: показники, випадки, вплив фактора часу.*

2. *Характерні ознаки монополії. Вибір монополістом оптимального обсягу випуску у короткостроковому періоді (модель TRTC).*

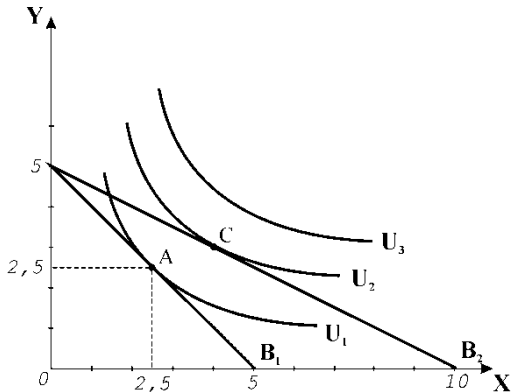
3. *Як застосувати теорію граничної продуктивності для вирішення питання про найм додаткових працівників?*

II. Практична частина:

Графоаналітична вправа

Споживач вибирає кошик з двома товарами X та Y. Початкова рівновага (т. А) характеризується такими даними: обсяг споживання товару X – 2,5 од., обсяг споживання товару Y – 2,5 од.; доход становить 40 грн.

1. Визначте, якими були початкові ціни обох товарів.
2. Поясніть, під впливом якого чинника споживання товару X могло вдвічі зрости.
3. Що змінилося б на графіку, якби одночасно зріс доход споживача? Покажіть ці зміни графічно.

Задача

Попит на фотоапарати описується рівнянням: $Q_D = 100 - P$
Їх пропонування задається рівнянням: $Q_S = 2P - 50$.

1. Визначте рівноважну ціну (грн.) та рівноважну кількість (тис. шт.) фотоапаратів. Подайте графічну ілюстрацію.
2. Як зміняться рівноважні ціна та кількість фотоапаратів, якщо буде введений 10% податок з продажу?
3. Які зміни відбудуться на графіку?

ВАРІАНТ 9

I. Теоретична частина:

1. Кардиналістська (кількісна) модель поведінки споживача: функція корисності, сукупна та гранична корисність, правило максимізації корисності.

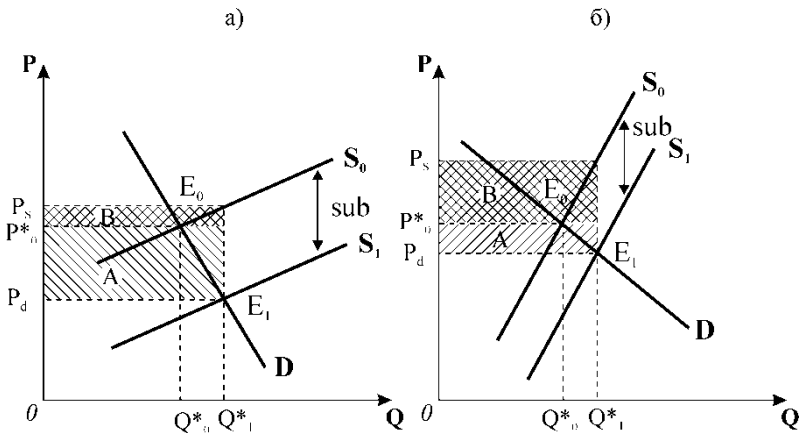
2. Вибір оптимального обсягу випуску для монополії у короткостроковому періоді (модель MRMC).

3. Як ви розрахуєте перехресну еластичність попиту між двома товарами, і які висновки можна зробити для маркетингової стратегії?

II. Практична частина:

Графоаналітична вправа

Проаналізуйте за графіками а) і б) розподіл вигод від субсидії між споживачами і виробниками залежно від еластичності попиту та пропонування, враховуючи, що в обох випадках величина наданої виробникам субсидії однакова.

Задача

Крива попиту на товар задається рівнянням: $Q_d = 4750 - 350 \cdot P$,
крива пропонування: $Q_s = 1600 + 100 \cdot P$

1. Побудуйте графіки попиту та пропонування, визначте рівноважні ціну та обсяг виробництва;
2. Яка ситуація виникне на ринку, якщо на даний товар буде встановлена ціна, що дорівнює 9 грн. ?
3. Порівняйте сукупний виторг продавця за обох значень ціни.

ВАРІАНТ 10

I. Теоретична частина:

1. *Ординалістська (порядкова) модель поведінки споживача. Аксиоми уподобань. Криві байдужості. Гранична норма заміни благ.*

2. *Соціально-економічні наслідки монополізації виробництва.*

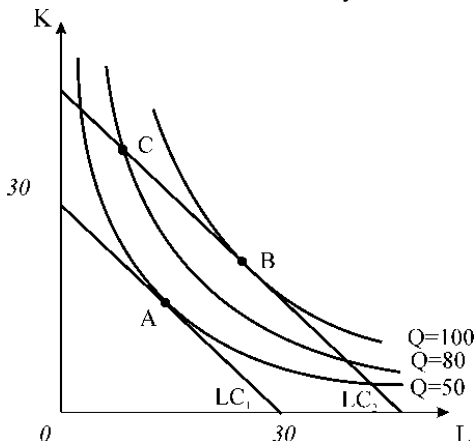
3. *Як розрахувати мінімальні середні витрати на одиницю продукції при певному рівні випуску та на основі цього прийняти рішення про масштаб виробництва?*

II. Практична частина:

Графоаналітична вправа

На основі карти ізоквант та ізокоств фірми дайте відповіді на наступні запитання :

- якою є гранична норма технологічної заміни в точці А?
- визначте величину середніх сукупних витрат виробництва 100 одиниць продукції, якщо в точці В ціна одиниці капіталу становить 5 грн., ціна одиниці праці - 3 грн., а фірма використовує 25 одиниць капіталу і 30 одиниць праці;
- чи відображає точка С комбінацію факторів виробництва, яка використовується для визначення довгострокових середніх витрат виробництва 80 одиниць продукції? Поясніть.

Задача

Припустимо, що доходи родини зросли з 600 грн. до 1500 грн. на місяць, а її видатки на товар N за цей же період зросли відповідно з 50 грн. до 100 грн.

Обчисліть коефіцієнт еластичності попиту за доходом і визначте, яким є товар N - предметом першої необхідності чи предметом розкоші.

ВАРІАНТ 11

I. Теоретична частина:

1. Бюджетне обмеження споживача. Аналіз бюджетної лінії.

2. Ціноутворення за умов монополії. Цінова дискримінація.

3. Як аналіз кривих граничних і середніх витрат може допомогти у виборі оптимальної стратегії ціноутворення для монополіста?

II. Практична частина:

Графоаналітична вправа

На графіку зображена карта ізоквант з початковою ізокоюстою AB і новою ізокоюстою AC . Фірма спрямовує на купівлю виробничих факторів 1000 грн. Визначте за графіком:

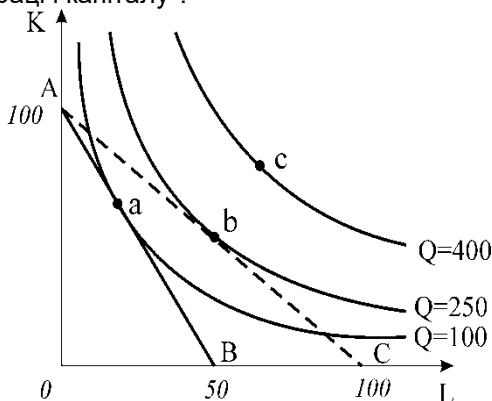
1. якими є початкові ціни праці і капіталу ?

2. яка точка є точкою початкової рівноваги фірми? Поясніть.

3. якими є нові ціни праці і капіталу?

4. якою є нова точка рівноваги?

5. що повинно змінитись для того, щоб рівновага фірми встановилась у точці C ?

Задача

З друку вийшов новий навчальний посібник з мікроекономіки. Попит на посібник заданий рівнянням: $Q_D = 6 - P$, пропонування описує рівняння: $Q_S = P - 2$.

1. Визначте рівноважну ціну (грн.) та рівноважну кількість (тис. шт.) посібників. Подайте графічну ілюстрацію.

2. Припустимо, що уряд встановлює податок, який виплачується продавцем у розмірі 2 грн. з одного посібника. Визначте нову рівноважну ціну і рівноважний обсяг продажу. Які зміни відбудуться на графіку?

3. Визначте суму податкових надходжень від продажу підручників.

ВАРІАНТ 12

I. Теоретична частина:

1. Оптимізація споживчого вибору в ординалістській моделі. Рівновага споживача.

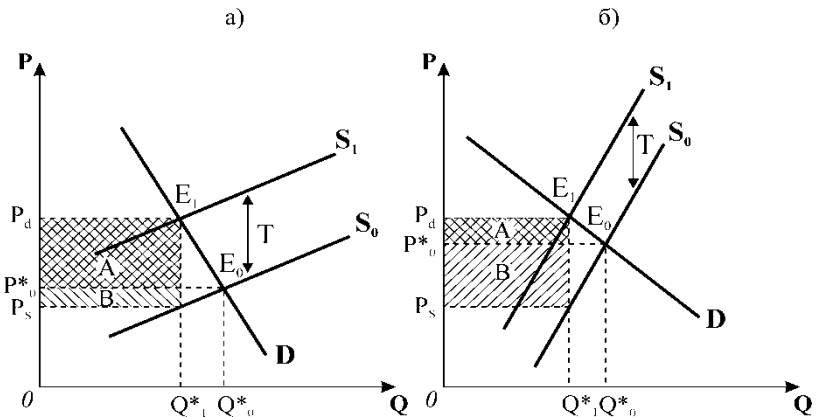
2. Характерні ознаки олігополії. Моделі олігополії.

3. Яким чином зростання фіксованих витрат вплине на довгострокові рішення підприємства щодо виходу або залишення на ринку?

II. Практична частина:

Графоаналітична вправа

Проаналізуйте за графіками а) і б) розподіл податкового тягаря між покупцями і продавцями залежно від еластичності попиту та пропонування, враховуючи, що в обох випадках величина встановленого на продавців податку є однаковою.

Задача

Ціна товару зросла з 1,5 грн. до 2 грн. за одиницю, а обсяг пропонування збільшився з 900 одиниць до 1000 одиниць на тиждень.

Обчисліть лінійний коефіцієнт цінової еластичності пропонування і визначте, яким є пропонування даного товару – еластичним чи нееластичним.

ВАРІАНТ 13

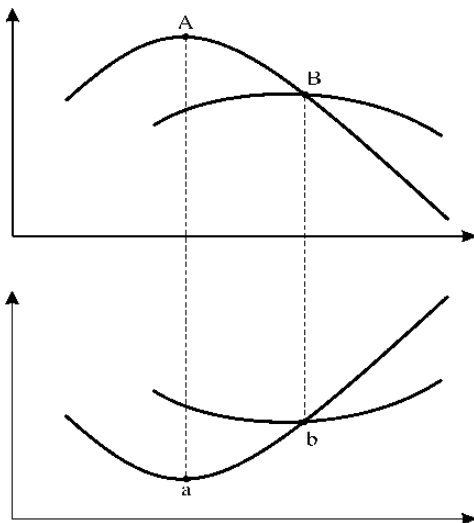
I. Теоретична частина:

1. *Зміна рівноваги споживача при зміні доходу. Крива „доход – споживання”. Криві Енгеля.*
2. *Моделі олігополістичного ціноутворення: дилема олігополістів, модель „ламаної кривої попиту”.*
3. *Як фірма у досконалій конкуренції повинна реагувати на зміни в попиті, щоб максимізувати прибуток?*

II. Практична частина:

Графоаналітична вправа

1. Поясніть, які криві зображені на графіках і позначте їх.
2. Охарактеризуйте взаємозв'язок між кривими на кожному з графіків.
3. Охарактеризуйте зв'язок між кривими на обох графіках.
4. Дію якого закону (законів) відображає конфігурація кривих на верхньому і нижньому графіках?

Задача

Функція попиту на товар задана рівнянням: $Q_d = 8 - P$;

Функція пропонування товару: $Q_s = P - 1$.

1. Обчисліть параметри ринкової рівноваги.
2. Накресліть графічну модель ринкової рівноваги.
3. Визначте і покажіть графічно, як вплине на рівноважну ціну та рівноважний обсяг продукції зменшення попиту на 25%.
4. Що змінилось у положенні кривої попиту?

ВАРІАНТ 14

I. Теоретична частина:

1. *Зміна рівноваги споживача при зміні ціни одного з благ. Крива індивідуального попиту.*

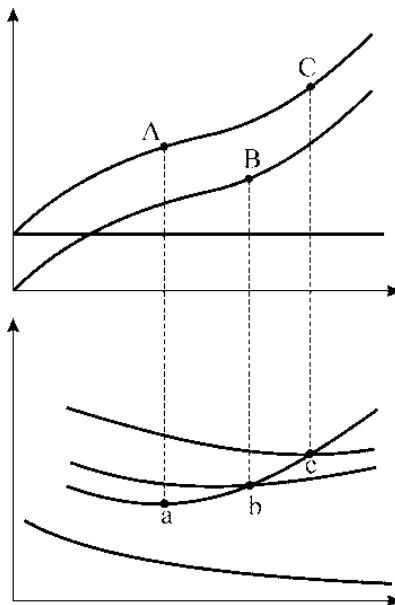
2. *Характеристика ринку монополістичної конкуренції. Моделі коротко- та довгострокової рівноваги монополістичного конкурента.*

3. *Як бізнес може застосовувати концепцію асиметрії інформації для прийняття рішень щодо контрактів з працівниками або партнерами?*

II. Практична частина:

Графоаналітична вправа

1. Поясніть, які криві зображені на графіках, відповідно позначте осі координат та криві.
2. Поясніть конфігурації кривих на верхньому та нижньому графіках. Чому більшість кривих на нижньому графіку мають U - подібну форму?
3. Проаналізуйте, який зв'язок між кривими двох графіків відображають зображені точки.
4. Яка з точок відповідає максимуму граничного продукту змінного фактора виробництва?
5. Яка з точок відповідає максимуму середнього продукту?

Задача

З друку вийшов новий посібник з мікроекономіки. Попит на посібник заданий рівнянням: $Q_d = 6 - P$, умови пропонування описує рівняння: $Q_s = P - 2$.

1. Визначте рівноважну ціну (грн.) та рівноважну кількість (тис. шт.) посібників. Подайте графічну ілюстрацію.
2. Припустимо, що уряд вводить податок, який виплачується продавцем у розмірі 2 грн. з одного посібника. Визначте нову рівноважну ціну і рівноважний обсяг продажу.
3. Які зміни відбудуться на графіку?

ВАРІАНТ 15

I. Теоретична частина:

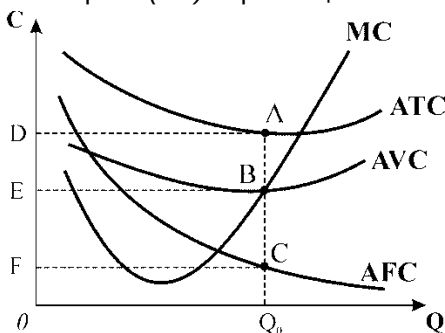
1. *Індивідуальний та ринковий попит. Надлишок споживача.*
2. *Регулювання діяльності монополій. Природна монополія.*
3. *Як можна вирішити проблему "безбілетника" при наданні суспільних благ?*

II. Практична частина:

Графоаналітична вправа

На основі графіка дайте відповіді на наступні запитання:

1. в якому часовому періоді працює фірма: короткостроковому чи довгостроковому? Обґрунтуйте відповідь.
2. якій площі відповідають змінні витрати (VC) виробництва обсягу Q_0 ?
3. якій площі відповідають сукупні витрати (TC) на цьому ж обсязі виробництва?
4. якій площі відповідають постійні витрати (FC) на цьому обсязі виробництва?
5. як змістяться всі криві графіка, якщо фірма вирішить скоротити частину робітників?

Задача

Попит на фотоапарати описується рівнянням: $Q_d = 100 - P$. Їх пропонування задається рівнянням: $Q_s = 2P - 50$.

1. Визначте рівноважну ціну (грн.) та рівноважну кількість (тис. шт.) фотоапаратів.
2. Подайте графічну ілюстрацію.
3. Як зміняться рівноважні ціна та кількість фотоапаратів, якщо буде введений 10% податок з продажу?
4. Покажіть ці зміни графічно.

ВАРІАНТ 16

I. Теоретична частина:

1. *Мета виробництва. Теорія витрат і прибутків.*

2. *Особливості попиту на ресурси. Попит фірми на один змінний фактор. Еластичність попиту на ресурс. Зміна попиту фірми на ресурс.*

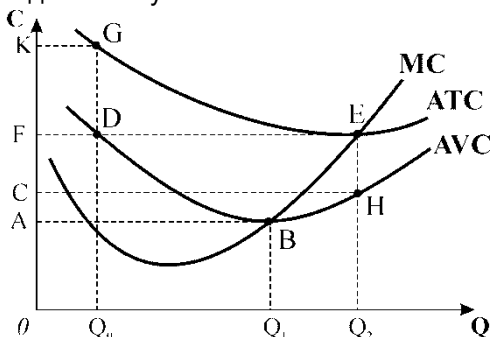
3. *Як фірми в умовах олігополії приймають рішення про ціни і обсяги виробництва в залежності від стратегій конкурентів?*

II. Практична частина:

Графоаналітична вправа

На основі графіка дайте відповіді на наступні запитання:

- 1) якому відрізку відповідає величина середніх змінних витрат, якщо обсяг випуску продукції дорівнює Q_1 ?
- 2) якому відрізку відповідає величина середніх постійних витрат фірми для обсягу випуску Q_2 ?
- 3) якими є величини середніх постійних і середніх змінних витрат фірми для обсягу випуску Q_0 ?

Задача

Студентка споживає груші та яблука. Представлені в таблиці споживчі кошики є байдужими для неї, вони всі мають однакову корисність.

Споживчі кошики	A	B	C	D
Кількість груш, кг	5	3	2	1
Кількість яблук, кг	1	2	3	5

1. На основі наведених даних побудуйте криву байдужості, відклавши кількість груш на вертикальній осі, а кількість яблук – на горизонтальній.
2. Визначте граничну норму заміни груш яблуками та її динаміку, якщо студентка послідовно змінює уподобання щодо споживчих кошиків від кошика A до кошика D.

ВАРІАНТ 17

I. Теоретична частина:

1. *Короткострокова виробнича функція. Закон спадної віддачі.*

2. *Сфери неспроможності ринку: зовнішні ефекти.*

3. *Як аналіз взаємодії між двома підприємствами з використанням «дилеми в'язня» допоможе вибрати стратегію цінової політики?*

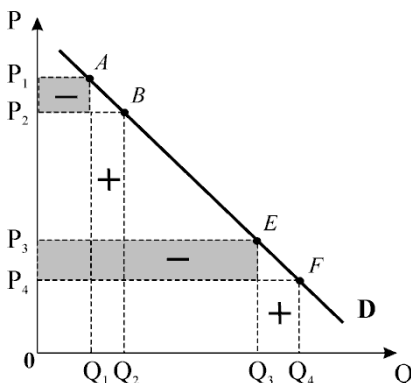
II. Практична частина:

Графоаналітична вправа

Використовуючи наведений графік, поясніть стратегію ціноутворення продавців з врахуванням цінової еластичності попиту: в якому випадку продавцям доцільно знизити ціну, а в якому випадку її доцільно підвищити?

Покажіть графічно відрізки кривої попиту, що відповідають еластичному та нееластичному попиту.

Добудуйте нижче графік сукупного виторгу продавців і поясніть його динаміку.

Задача

Для виробництва заданого обсягу продукції – 346 одиниць на день – фірма може застосувати такі варіанти технологічно ефективних способів виробництва:

Варіанти технології	A	B	C	D
Кількість одиниць праці	1	2	3	6
Кількість одиниць капіталу	6	3	2	1

Ціна одиниці праці 2 грн., ціна одиниці капіталу 3 грн.

Визначте:

- Економічно ефективний спосіб виробництва;
- Чи зміниться вибір фірмою технології, якщо ціна одиниці капіталу знизиться до 1 грн. ? Яку саме комбінацію праці і капіталу вибере фірма?

ВАРІАНТ 18

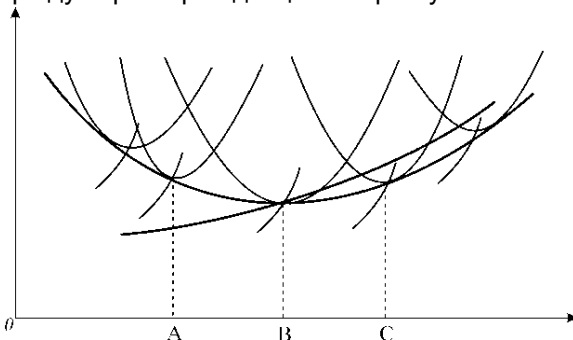
I. Теоретична частина:

1. *Короткострокові витрати виробництва.*
2. *Сфери неспроможності ринку: суспільні блага.*
3. *Як фірма-монополіст визначає ціну на свої товари, і як це впливає на споживачів та суспільний добробут?*

II. Практична частина:

Графоаналітична вправа

1. Поясніть, що зображено на графіку; позначте осі координат та криві.
2. Дію якого ефекту ілюструє цей графік? Який характер може мати цей ефект? Як його характер впливає на динаміку витрат?
3. Для якого часового періоду характерна дія цього ефекту?
4. Який обсяг випуску буде оптимальним для фірми, що успішно розвивається на конкурентному ринку?
5. Що відбудеться, якщо фірма перевищить оптимальний обсяг виробництва? Дію якого ефекту вона відчуватиме?

Задача

Фірма-виробник пилосмоків за 3 роки знизила ціну на свою продукцію з 1000 грн. до 500 грн., а потім до 300 грн. за одиницю. Відповідно попит зріс з 10 тис. шт. до 30 тис. шт., а потім до 40 тис. шт. на рік.

1. Визначте коефіцієнт лінійної еластичності попиту за кожної зміни ціни.
2. До якого рівня варто було знижувати ціну?

ВАРІАНТ 19

I. Теоретична частина:

1. Часткова та загальна рівновага. Модель загальної рівноваги ринкової системи.

2. Попит фірми на декілька факторів виробництва. Правило мінімізації видатків на заданий обсяг випуску. Правило оптимального співвідношення ресурсів.

3. Як можна застосувати теорію ігор для визначення оптимальних стратегій в конкурентній боротьбі на олігопольному ринку

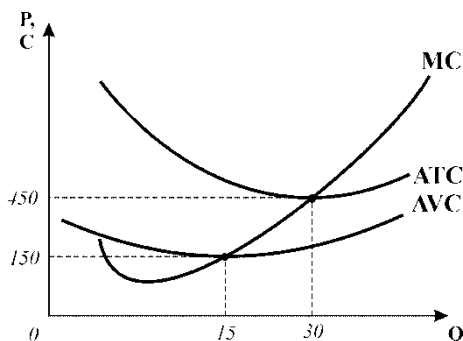
II. Практична частина:

Графоаналітична вправа

На основі наведеного графіка витрат, пов'язаних з виробництвом телевізорів, дайте відповіді на наступні запитання:

1) якою є величина сукупних змінних витрат (VC) виробництва 15 телевізорів?

2) якою є величина середніх змінних витрат (AVC) виробництва 30 телевізорів, якщо середні постійні витрати випуску 10 телевізорів становлять 300 грн.?

Задача

Підприємець відкрив взуттєву майстерню. Він вклав 5000 грн. у придбання обладнання, на 1000 грн. придбав сировини і матеріалів, 1000 грн. сплатив за річну оренду приміщення. Якби він поклав ці гроші в банк, то міг би отримати 5% річних. Якби він погодився працювати за наймом у майстерні "Будинку побуту", то міг би отримувати 2400 грн. заробітної плати на рік.

Обчисліть величини бухгалтерського, економічного та нормального прибутків підприємця, якщо його сукупний річний виторг становить 12750 грн.

ВАРІАНТ 20

I. Теоретична частина:

1. Часові періоди і пристосування ринку до змін у попиті та пропонуванні.

2. Особливості ринку капіталу. Ціна капітального активу. Поточна дисконтована вартість.

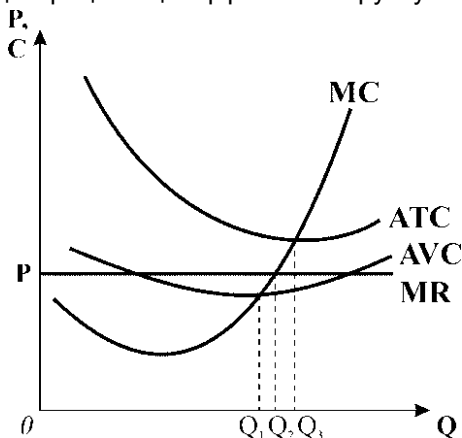
3. Як уряд може використовувати субсидії чи податки для зменшення негативних зовнішніх ефектів на ринку?

II. Практична частина:

Графоаналітична вправа

Графік ілюструє параметри діяльності фірми. На основі графіка визначте:

- 1) в якій ринковій структурі працює ця фірма? Обґрунтуйте відповідь.
- 2) в якому часовому періоді працює ця фірма? Обґрунтуйте відповідь.
- 3) який обсяг виробництва вибере фірма? За яким правилом визначається оптимальний обсяг випуску?
- 4) яким є результат діяльності фірми? Чи максимізує вона прибуток? Обґрунтуйте відповідь.
- 5) визначте, що повинна зробити фірма для оптимізації свого стану і якими при цьому будуть результати її діяльності, якщо на обсязі випуску Q_1 граничні витрати цієї фірми становлять 6 грн., а ринкова ціна дорівнює 7 грн.

Задача

Кількість тістечок, шт.	0	1	2	3	4	5	6	7
Сукупна корисність, ютилів	0	5	9	12	14	15	15	14

На основі наведених даних :

1. визначте граничну корисність третього тістечка;
2. побудуйте графіки сукупної та граничної корисності;
3. за якого значення граничної корисності споживач отримує максимум сукупної корисності?

Рекомендована література

Основна:

1. Косік А. Ф., Гронтковська Г. Е. Мікроекономіка : навч. посібник. Вид. 2-ге, доповнене і перероблене. К. : Центр учбової літератури. 2023. 438 с.
2. Гронтковська Г. Е., Косік А. Ф. Мікроекономіка. Практикум : навчальний посібник. Вид. 3-тє. К. : Центр учбової літератури. 2023. 418 с.
3. Мікроекономіка : навч. посібник / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. Ю. Александрова та ін. Харків : УкрДУЗТ, 2022. 305 с.
4. Мікроекономіка : навчальний посібник / Укл: С. В. Бойда. Чернівці : Чернівець. нац. унів.-т., 2021. 176 с.
5. Мікроекономіка : підручник / За заг. ред. А. І. Ігнатюк. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 420 с.

Додаткова:

1. Microeconomics for MBAs (And other advanced business students) : the economic way of thinking for managers / Richard B. McKenzie, Dwight R. Lee. Third edition. New York : Cambridge University Press, 2017.
2. Rubinstein, Ariel. Lecture notes in microeconomic theory : the economic agent / 2nd ed. 172 p.
3. Габрилевич О. В., Нікитенко Д. В. Глобальний ринок нафтопродуктів: виклики та можливості. *Держава та регіони. Серія: Економіка та підприємництво*, 2024 р., № 1 (131) С. 10–13. DOI: <https://doi.org/10.32782/1814-1161/2024-1-2>
4. Habrylevych, O., & Nikytenko, D. The role of investment financing in the operation of a oil refinery. *Three Seas Economic Journal*, 2023. 4(3), P. 9–14. <https://doi.org/10.30525/2661-5150/2023-3-2>
5. Z. S. Varnalii, O. V. Cheberyako, N. S. Miedviedkova, O. A. Borysenko, D. V. Nikytenko, O. V. Kaletnyk. (2023) Main determinants of 'green' investment in environmental protection: world experience and Ukraine. *Proceedings of the seventh international conference on economic and business management (FEBM2022)*, online conference, 24–25 October 2022. *Economic and Business Management 2022*. Edited by Bogdan Lent and Changzheng Zhang. CRC Press/Balkema (Taylor & Francis Group) 150-157. DOI: 10.1201/9781003278788-23 (WoS)

Зразок титульної сторінки контрольної роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ПІДПРИЄМСТВА ТА МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

КОНТРОЛЬНА РОБОТА

з навчальної дисципліни

«МІКРОЕКОНОМІКА»

Виконав (ла) студент (ка) 1 курсу
спец. «_____»
група _____

Перевірив: _____
посада, вчене звання, прізвище, ініціали

Рівне – 20__